

SOSIALIDEMOKRATIAN TULEVAISUUS

Suomen Sosialistisen Työväenpuolueen

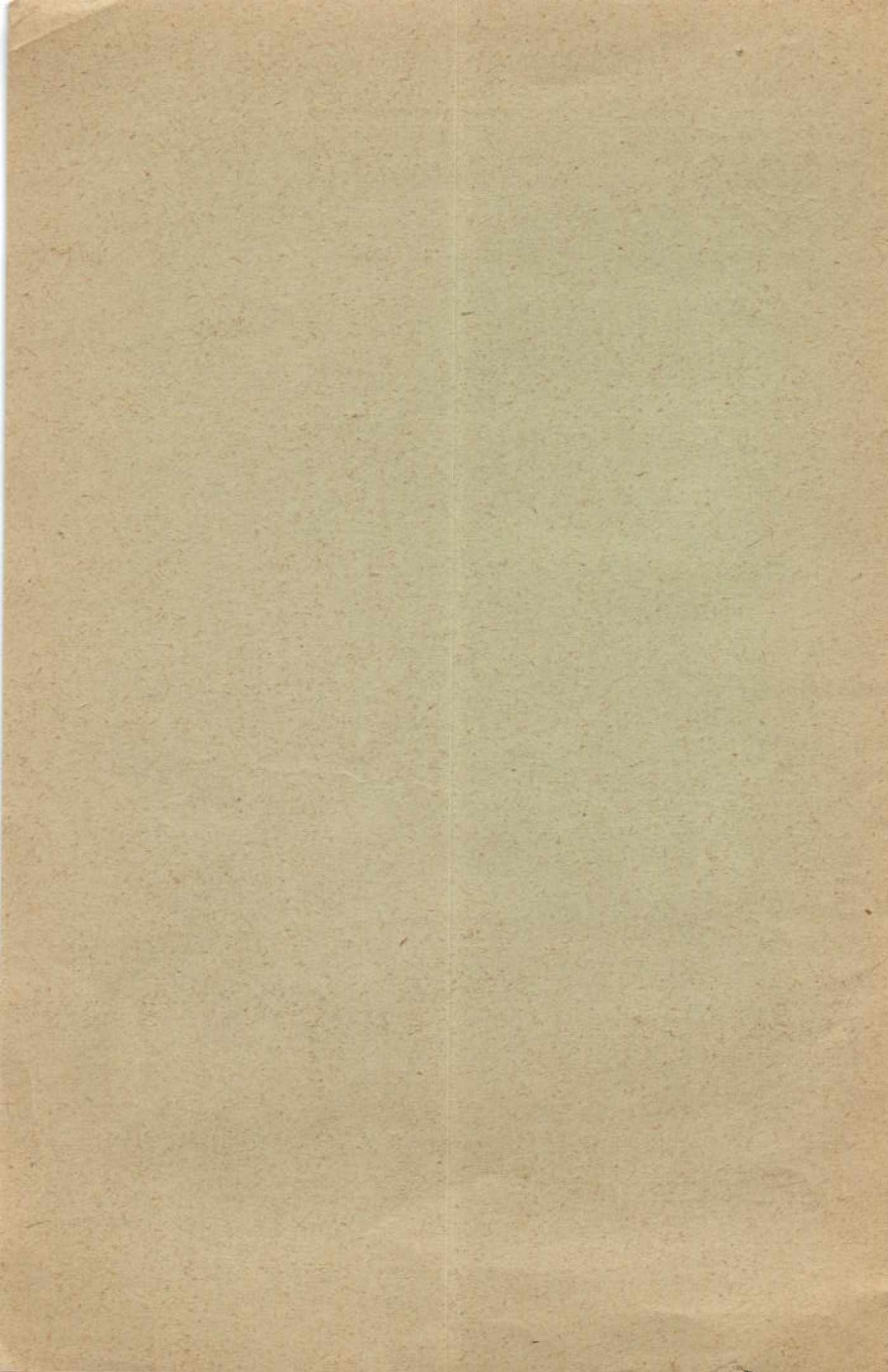
KIRJOITANUT

J. DIETZGEN

SUOMENNOS

KUOPIO 1907, SAVON TYÖV. SANOMAL.- JA
KIRJAP.-OSUUSKUNNAN KUSTANTAMA

Sosialidemokratian tulevaisuus

Kirjoittanut

J. Dietzgen

Suomennos

Kuopiossa 1907,
Savon Työväen Sanomal.- ja Kirjap.-Osuusk. Kirjapainossa

Alkulause saksalaiseen painokseen.

Kun kustantaja on pyytänyt minun varustamaan alla olevan kirjoitukseni pienellä alkulauseella, lienee ensinnä selvittävä, mistä johtuu, että tämän erittäin sisältörikkaan aiheen käsittely, jonka puutteellisuudesta ministeri Schäffle on Saksan sosialidemokratiaa moittinut, tässäkin on muutamille lehdille supistettu.

Vuonna 1878, vähän jälkeen Hödelin murhayrityksen, pyysivät kölniläiset toverit minulta esitelmää. Kun en ensinkään ole julkinen puhuja, kirjoitin tämän artikkelin »socialidemokratian tulevaisuudesta» ja toin sen Kölniin monilukuisessa kokouksessa esitettäväksi. Sen jälkeen pyysivät toverit käsikirjoitustani, joka julkaistiin ensin »Kölner Freien Presse» lehdessä ja sittemmin erityisenä lentokirjasena.

Sillä välin oli tapahtunut toinen — Nobilingin — murhayritys, josta Preussin virkapukuiset, koristellut, nauhustetut, tohtorin arvoiset ja virkamiehet joutuivat kuohuksiin kuin tarantellin pistäminä. He ottivat takavarikkoon kirjoitukseni, sitoivat minut erään toisen maankulkijan kanssa rannerautoihin ja veivät pääsiäisaattona Kölniin vankeuteen. Kun olin siellä ollut kaksi kuukautta, asetettiin minut ja »Neuen Freien Presse» lehden toimittaja sekä ystäväni Kröger, joka oli levittänyt tätä valtiovaarallista kirjoitusta, oikeudessa vastaamaan syytteestä, että tämä kirjoitus olisi

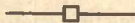
yllyttänyt luokkavihaa, saattanut halveksimaan uskontoa, ollut yleiselle rauhalle vaarallinen y. m., y. m.

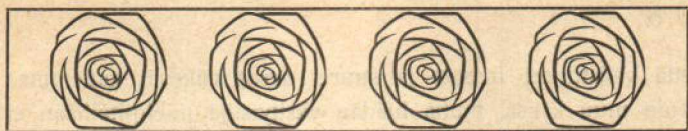
Kun oikeus oli minut vapauttanut rangaistuksesta ja oikeuskulujen maksusta, vei santarmi minut jälleen kahleissa vankikoppiini. Yleinen syyttäjä oli vedonnut; ja kun toinen oikeus oli uudelleen minut vapaaksi julistanut, vetosi hän kolmannen kerran, tällä kertaa Berliinin kumousoikeustoon, joka vihdoin päästi vapaaksi kirjoituksen ja sen tekijän, kunnes muutamia päiviä myöhemmin sosialistilaki teki vapaudesta perinpohjaisen lopun, ja virasto antamallaan asiakirjalla ilmoitti, että »socialidemokratian tulevaisuus» oli kielletty kirja.

Eikö Xerxes antanut piestä meren aaltoja, kun ne olivat levottomat? Piesköön Preussi vieläkin: socialidemokratia on jo itse tulevaisuutensa luonut.

Hoboken, 10 p. lokak. 1885.

J. Dietzgen.

Sosialistinen tulevaisuus joutuu monelta taholta yhä enemmän mietiskelemisen esineeksi. Ystävät ja viholliset miettivät sitä: ystävät saadakseen ponnistuksilleen ja toiveilleen selvää päämäärää, vastustajat löytääkseen siitä heikkoja kohtia ja tuhotakseen vihatun nousukkaan.

Sen vuoksi on sekä omain malttamattomuuden että vierasten ilkeyden suhteen yhä uudelleen sanottava, että meidän tulevaisuutemme ei ole yksityismietiskelyn kyhäelmä, vaan se on historiallinen tulos, jonka muodostamisessa kansa itse on osallinen. Kun kuitenkin kansa on kokoonpantu yksilöistä, jotka kaikki enemmän tai vähemmän tarvitsevat suunnitelmaa tulevaisuudelleen, niin on yksityismietiskelykin tulevasta sosialistisesta yhteiskunnasta yhtä luonnollinen kuin tarpeellinenkin. Tulee vain pitää mielessä tällaisen tutkimuksen henkilö- ja yksityisluontoisuus.

Sosialidemokraatit eivät tahdo olla mitään profettoja, eivät esiintyä jumalaisina oraakeleina, joiden kautta totuus ilmestyisi. Sosialidemokraattinen totuus ilmestyy aivan luonnollisella tavalla. Se, minkä kaikki pitävät oikeana, määrää menettelyn, ja useampien oikeustajunta on määräävämpi kuin harvempien tai yksityisten. Siinä pitää luonnollisesti paikkansa luonnontieteellinen sääntö, että koe on sitä varmempi, jonka laajemmalla alalla se on tehty. Ei suinkaan kielletä,

että valistuneet henget ja suuret nerot näkevät kauemmas kuin muu kansa, mutta heidän yksityisillä mielipiteillään ei ole määrävää merkitystä, ennen kuin kansa on niille sellaisen tunnustanut. Yksityisillä tiedon aloilla voi kansa antaa fakkimiesten (jonkun alan tai ammatin erityistuntijain) itseään edustaa, mutta omassa valtiososiaalisessa asiassaan tahtoo se olla itsenäinen. Sen vuoksi ei tarvitse kukaan luulla voitavansa määrätä tulevaisuutta yksityismietteilensä. Kuitenkin on yksityisen tehtävänä keskustella asiasta, antaa esityksiä ja lausuntoja — kuitenkin aina samalla muistaen, että ne ovat vain vaatimattomia yksityismielipiteitä.

Puolue puolueena ei saa milloinkaan unohtaa, että se muodostaa perustan kansanvaltaiselle yleisyydelle ja antaa sille usein ihmeteltyä *tietoisuutta* ja *selvyyttä*. Ainoastaan ohjelmamme rajoittaminen yleisimpään ja selvimpään, jonka suhteen ei ole väärinkäsittämisen mahdollisuutta, estää lahkoutumisen tai ainakin vähentää lahkolaisuuden mitättömiin. Ainoastaan silloin käy työläisluokan kulku lujissa riveissä, kun luopuen kaikista epämääräisistä päämääristä kulemme rinta rinnoin yksissä, ei intoillen, edelle juosten, jällelle jään tai muuten vetelehtien. Mihin me pyrimme, on täydellisesti selvä. Me tahdomme peitettä alastomuutemme, ruokaa, vaatetta ja asuntoa. Eikä tämä meidän kantamme ole eilispäivän lapsi, meillä on takanamme vuosituhansien opetus, joka osoittaa jokaiselle, että yksityiseltä on perintöosansa mennyt. Sen vuoksi me etsimme oikeuttamme yhteisvoimin.

Me marssimme siis suletuin rivein. Mutta koska me niin teemme, on meidän kulkumme »vaarallinen valtiolle». Eivätkä ainoastaan porvarivaltion riistäjät, myöskin me olemme vaarassa, että vihollisvaltio estää, tekee tyhjäksi ja muuttaa aikeitamme. Mutta kuka on vihollisemme? Tarkemmin kat-

soen näkyy, että ne ovat omaa väkeä, jotka meitä vastustavat,*) saman luokan jäseniä kuin me, sukulaisia meille, köyhiä työläisiä, jotka ovat vaihtaneet esikoisoikeutensa kourantäyteen onnensuosiota. Sellaisissa oloissa emme toki heti pyssyillä ja sapeleilla heistä irtaudu ja turmele omaa lihaamme heissä.

Meidän ensimmäinen tehtävämme on siis puheillamme *voittaa* työläistoverimme vihollisleiristä omaamme.

Ja kun lopullisesti tämä tehtävä on saatu suoritetuksi — niin mitä sitten? Hegel on huomauttanut, etteivät kaikki ruohot kasva tasaisesti, vaan toiset niistä muodostavat solmuja, jotka ovat oljelle tukena, sekä ettei vesi kuumene vähitellen, vaan yhtäkkiä kiehuu ja taas toiselta puolen jäähty nollapisteeseen, vieläpä jäähtyessään pamahtelee. Tällaista tapahtuu esineiden suhteen. Jos me eräänä kauniina aamuna yhtäkkiä omistaisimme valtiollisen vallan, niin olisiko puolueemme riittävästi valmistunut tilaisuutta hyväkseen käyttämään? Minä vastaan rohkeasti: olisi. Meidän tulee vain jättää kaikki tulevaisuuskuvaukset eikä sallia hyppyjä.

Otaksukaamme, että keisarillinen sotajoukko olisi muuttanut sosialidemokraattiseksi, alaupseerit eivät johtaisi joukkoa, pyssymiehet jäisivät kotiin, parlamentissa istuimet jäisivät tyhjiksi ja työväen kongressi olisi sijassa. Silloin olisi lähimpänä tehtävänä, siitä ovat aikaa sitten kaikki olleet yksimielisiä, korvata seisova sotajoukko yleisellä kansan asestuksella. Pyssyjä ja sapelia, ruutia ja lyijyä jaettaisiin ja kansanvalta olisi kalliolle perustettu.

Näissä olosuhteissa vaikuttaa tuotannon välttämättömyys kansaan, kansa kongressiin, ja yksityiset jäsenet — tulevisuusinnotelijatkin heidän joukossaan — seuraavat enemmistön

*) Huomattava, että tämä on kirjoitettu noin 30 vuotta sitten.
Suom.

käytännöllistä aistia, joka noudattaa tarkkaan periaatetta, että hyödytön on myös järjetöntä.

Se, joka puhuu kansan neuvottomuudesta ja otaksuu sekasorron vallitsevan, unohtaa kokonaan meidän edellytyksemme, ettei tällainen tila synny käden käänteessä, äkkiarvaamattomasta olevien voimien hyökkäyksestä, vaan että se kehittyy vähitellen kansan sosialidemokraattisesta tietoisuudesta. Ja silloin kansa tietää, että ennen kun leipä syödään, on se hankittava, silloin ei se häväise »pyhää» omaisuutta, vaan jalostaa sitä, silloin se eteenpäin niin kuin ennenkin käyttää olevia tuotteita tuotannon jatkamiseen.

Silloin on siis vaan suoritettava työn järjestäminen ja sillä tavalla, että jokainen työläinen saa oikean palkkansa, täyden korvauksen työstään, eikä ainoastaan niin kuin nyt, mitätöntä osaa siitä.

Mutta tässä kohden osa tovereistamme ovat joutuneet pahasti harhaan. Jokainen vaatii täyttä korvausta työstään. Se on oikein. Mutta on muistaminen, että tulevassa yhteiskunnassa ei ole mitään patriarkkoja, jotka rajoitetulla maatilallaan eläisivät karjanhoidosta. Me työskentelemme jo nyt ja tahdomme tulevaisuudessa työskennellä vielä täydellisemmin kokonaisuuden jäsenenä, se on: silloin työ ei ainoastaan ole jakaantunut tehtäisiin, vaan se on jakaantunut kansalliseen ja kansainväliseen. Muistettakoon, että jokainen työläinen, jokainen tehdas, jokainen yhdyskunta, vieläpä koko kansakin suorittaa vain osia työstä, ei työkokonaisuutta. Täydellinen työtuotteen suorittaminen on kansainvälinen asia. Vettä voidaan jakaa ja jaetut osat ovat samaa laatua; mutta elimellistä järjestöä ei voi jakaa sitä samalla rikkomatta. Työsuoritus kokonaisuudessaan on elimellisen järjestön tuotetta. Mitä yksityinen, mitä yhdyskunta, mitä kansakunta tuottaa, se

ei vielä ole valmista eikä siis käyttökelpoista tuotetta. Kun kirvesmies saa valmiiksi rakennuksen puiset osat, ei rakennus sillä ole vielä valmis, koska siihen tarvitaan muutakin kuin mitä kirvesmiehen alaan kuuluu. Ja vaikka rakennus olisikin valmis, ei työ ole vielä valmis, koska vielä tarvitaan huonekaluja, vaatekaappeja vaatteineen ja monenlaisia kyökkitarpeita. Sivistysihminen tarvitsee koko sivistyneen maailman työtä, tosin ainoastaan osan, mutta osan koko työstä. Sen vuoksi ei tavarain vaihto enää riitä, vaan jokainen tarvitsee *rahaa*, koska juuri rahalla on ominaisuus olla osana sivistyneen ihmiskunnan koko yhteistyöstä. Mitenkä joku tahdotisi elää vaan oman työnsä tuotteesta, koska yksityistyö on niin yksipuolista ja elämän vaatimukset niin monipuolisia! Luonnollisesti tahdotaan ainoastaan työn vastike, oikea korvaus siitä. Mutta siinä on kysymys: mikä on oikea korvaus? Mikä on työn vastike?

Jättäkäämme syrjään idealistinen oikeus, vanhurskaus. Se on metafyyssillinen haamu, joka vielä nykyään heittää varjonsa maidän tulevaisuuteemme. Jos katselemme porvari-maailmaa, niin ei juuri kannata puhua sen oikeudesta. Mutta on se kuitenkin parempaa kuin ritarein maaorjilleen ja luostarein talonpojille osoittama oikeus. Oikeutta voidaan toteuttaa ainoastaan mahdollisuuksien ja kyvyn rajoissa. Työväen luokka tahtoo *täydellistä* oikeutta, ei osittaista, — mutta se tahtoo sitä vain siinä määrin kuin se on mahdollista. Sillä täydellinen oikeus on mahdoton, koska oikeus on historiallinen, historiallisen kehityksen yhä täydellisempi ja täydellisempi aikaansaanto. Oikeus kasvaa kulttuurin (sivistyselämän) mukana. Yhtä vähän kuin voi ajatella kulttuurin leviävän komennon mukaan, yhtä vähän voi oikeuden kehitys kuulua jollekin erityiselle määrätulle vallankumouspäivälle. Me

voimme sitä vain sivistystä levittäin kehittää vähittäisellä yhtämittaisella työskentelyllä.

Asia käy selvemmäksi ja helpommaksi selittää, kun palaamme jälleen otaksumaamme kongressiin, kansan parlamenttiin. Tärkeimmällä oli se alkanut: antamalla aseet kansan käsiin. Seuraava tehtävä ei voi olla oikeudesta ja vanhurskaudesta mietiskellä, vaan hankkia työttömille ansiokasta työtä. Varoja ei puutu. Mutta ei kukaan sosialisti ehdota, että niitä otettaisiin sellaisilta, jotka niitä omaan työhönsä käyttävät, siis pienikäsityöläisiltä ja talonpojilta. Mutta sitä vastoin tulevat lähinnä kysymykseen sellaiset ihmisyyden painajaiset, jotka paljon ansaitsevat ja vähän maksavat. Sellaisia ovat rautatieyhtiöt, suurtilain omistajat ja monenmonituiset tehtailijat. Niin kuin he ovat tähän asti riistäneet työläisiltä, otamme me nyt heiltä yhteiskunnalle takaisin. Kohtuullista korvausta vastaan luovutettakoon pakolla. Heidän tähänastiset määrättömät tulonsa vaihtaa kansa määrättyyn kohtuulliseen tuloon. Tähän asti oli muutamilla harvoilla paljon ja kaikilla muilla vähän. Mikä on oikeampaa kuin muuttaa asia päinvastaiseksi?

Tällä tavoin yksimielisesti, tavalla, jonka jokainen myöntää oikeaksi, me voimme oikeutta harjoittaa. Mutta ei mitään hiuksen halkomista, ei mitään filosoofisia verukkeita! Sellaisia ovat esim. seuraavat kysymykset: »millä tavalla maksetaan sosialistisessa valtiossa työntekijän palkka, puhtaasti kommunistisestiko jokaiselle aivan yhtä paljon, vaiko jokaiselle työntekijälle hänen yksilöllisen työnsä täysi korvaus; onko oikeudenmukaista antaa ahkeralle sama kuin laiskallekin, tai eikö oikeuden mukaan heikon ja saamattoman tule olla vahvan ja kyvykkään työtoverina?»

Sellaiset puheet ovat ei ainoastaan tarpeettomia vaan suorastaan erehdystä, koska ne johtuvat siitä aivan väärästä

käsityksestä, että tuleva valtio on johonkin kaavaan kiteytynyt. Sosialistinen maailma on kyllä toinen kuin tämä huono porvarimaailma, mutta *ei kokonaan toinen*. Se on kuitenkin tämä sama maailma. Vääräys kyllä poistetaan, mutta sitä jää sittenkin. Lapset, älkää olko sellaisia! Me ihmiset emme muuta luontoamme. Myöskin sosialistisessa valtiossa ovat olot erilaisia paikan ja ajan, maan ja kansan sekä muiden olosuhteiden mukaan. Sen vuoksi tulee olemaan yhtäläistä ja erilaista palkkaa, ajan ja kappaleluvun mukaan, ahkeraa ja laiskaa työntekoa. Mitenkä muuten voisi olla kuin että toinen on toisen työtoverina? Eikö aina ole niin ollut? Ei ainoastaan vahva heikon, ahkera laiskan apuna, vaan myöskin ahkeran täytyy ahkeraa auttaa. Se on kulttuurimme etu, että me elämme yhteisyydessä, ja yhdyskunnan avulla saamme aikaan sen mikä yksityiselle olisi mahdotonta. Työntekijän suhteen on asianlaita sama kuin vasaran ja pihtien, taltan ja sahan. Erilaisilla työkaluilla valmistetaan teos, mutta miten mittaamme, mitä työkalua enin käytettiin. Kun vasaralla saa kymmenen kertaa lyödä puuhun naulaa, jonka yhdellä hohkimien vetäisyllä jälleen siitä irroittaa, niin onko sen vuoksi hohkimien työ kymmenen kertaa arvokkaampaa kuin vasaran. Ja sen vuoksi ei mielestäni komentavalle kenraalille pitäisi antaa lahjaa, silloin kun halpa sotilas, joka on kestänyt kärsimykset ja vaarat, rautaristillä palkitaan, mutta en ymmärrä myöskään, minkä tähden muurarin apulaisen, joka hiki otsassa kantaa tiiliä, pitäisi ansaita enemmän kuin muurarin, joka helposti niitä asettaa paikoilleen muuriin. Ei ainakaan oikeudesta löydä mitään siveellistä mittaansa ansion määräämiseen, ja pidän erittäin tärkeänä, että Marx on opettanut tuntemaan porvarillisen talouden aineellisen eli kokemusperäisen arvomitan.

Ensimmäisenä päivänä köyhälistön valtiollisen voiton jälkeen ja kenties vuodeksi eteenkin päin tyydyttäisi sosialistinen yhteiskunta täysin oikeamielisesti suuren joukon tarpeen, kun (ilman laajoja työkorvauksen arvostelemisia) jokaiselle työntekijälle kahdeksantuntisesta normaalityöpäivästä maksettaisiin maassa tavallinen keskimääräinen palkka sadan prosentin korotuksella. Otaksukaamme 8 markkaa (8 Saksan markkaa = noin 9 mk. 90 p. Suomen rahaa) päivältä. Vastaako tämä todellista työn korvausta, ei vielä toistaiseksi ole määrättävissä, koska ei voi tarkoilleen laskea kuinka paljon yliarvoa nykyinen kurja talous imee työläisluokasta. Kun ajattelemme, kuinka paljon on tyhjäntoimittajia, kuinka yleistä heidän elämänsä, kuinka suuri vallassaolijain taloudellisen koneiston sunnittelman puute, kuinka paljon varallisuutta he hävittävät vanhettuneilla menettelytavoillaan ja hyödyttömillä kriiseillään (liikepula) — kun kaikkea tätä ajattelee, niin ei voi pitää liian korkeaksi arvattuna sitä, että tarkoituksenmukaisessa sosialistisessa valtiossa maksettaisiin nykyinen palkka kaksinkertaisena; enpä juuri voisi väittää vastaan, jos joku kongressin jäsen vaatisi kolmin kerroin, ehkäpä nelin kerroin nykyistä palkkaa. Otaksukaamme myös, että tuo työntekijälle annettava korvaus todella olisi laskettu liian suureksi, niin etteivät tulot peittäisi menoja, vaan syntyisi tappiota, ja kulutettaisiin ensimmäisenä vuonna kansallisomaisuutta — olisiko se sitten niin hirveän suuri vahinko. Kuinka moni liike on saanut oppirahat maksaa, ennen kuin kaikki on kuntoon järjestetty. Joka ei kylvä, ei myöskään voi niittää. Seuraavat liikevuodet saavat menetetyin kaksin ja kolmin kerroin korvata. Ja kun ei liikettä hyvin perustava kapitalisti kitsastele, miksi pitäisi paljon paremmin perustavan sosialismin niin tehdä. Kun puoluetoverimme jou-

kossa on muutamia, jotka eivät tiedä, mistä rahaa saadaan, niin huomautamme heille, että meidän kansallisomaisuutemme on suuri ja että me olemme sen liikkeeseen saattamisessa vähemmän turhantarkkoja kuin Bismarck.

Minä en käsitä, miksi puoluetovereille tulevaisuus tuottaa niin paljon vaikeutta. Tulee tosin vielä vaikeammaksi irroittaa kärsijäveljiä orjamaisesta mielestään, siveellistä ja tietopuolista pimeyttä poistaa ja paremman tiedon levittämällä valtiollista valtaa valloittaa. Mutta sitten kun se on saatu, onkin jo kyllin. Tie on tasoitettu, ja oikeita tarpeellisia toimintasääntöjä löytyy ilman epäilystä. Missä on väliä ja ainetta, iloa ja voimaa ylen runsaasti, siellä pikku-seikat eivät kulkua pysäytä.

Silmäys tulevaisuuteen himmentyy kovin monien mieliteiden sekavuuden vuoksi. Ei ymmärretä tulevaa valtiotaloutta, koska nykyinen käsitetään väärin. Sosialistein ei tarvitse niin kuin pappien tätä maailmaa tulevasta, nykyisyyttä tulevaisuudesta mielikuvituksella ilman väliasteita toisistaan erottaa. Mikä meitä nyt painaa? Ei se ole työ, me olemme työntekijöitä ruumiinemme ja sieluinemme. Kun meitä pakotetaan työtä tekemään, ei se pakko tunnu pahemmalle kuin nykyäänkään. Emme voi etsiä mitään pakotonta vapautta. Jollei tulevaa kongressia miellyttäisi työnteon velvollisuutta säätää eri laiksi, kuuluisi se: joka ei työtä tee, ei saa palkkaa, ja jolla on ennestään varastossa, kuluttakoon sitä, mutta työnteon velvollisuudesta ei hän sillä pääse. Nimitämme itseämme mielellämme radikaaleiksi, mutta se ei merkitse, että tahtoisimme tästä maailmasta kokonaan pois toiseen, jossa leipää kirkossa laulettaisiin.

Tulee muistaa, että tulevaisuus elimellisesti kehittyy nykyisyydestä. Ainoastaan silloin kun ei tätä ymmärretä,

kuvitellaan liiallisuuksia tulevista uudistuksista, joudutaan mietiskelevän suunnitelmain rakentamisen erehdykseen. Kun me nyt ymmärrämme, että raha on alistettu välijäsen kaupassa, vaihdossa ja työtuloksen arvioimisessa, emme tarvitse heti ajatella, että sosialistisen valtion pitää panna raha viralta ja sijaan asettaa joku uusi peruste tai siveellinen arvon mitta. Minkä tähden emme tulevaisuudessakin tiloillamme ja tehtaissamme työskentelisi rahapalkasta ja antaisi »yhteiskunnallisesti välttämättömän työajan» olla kaiken työtuloksen arvon mittana? — Kun vain pidetään huolta siitä, että kaikki työ ihmisarvoisesti korvataan, ja että niin korvattua työtä on saatavissa, on kansa edistykseemme täysin tyytyväinen. Ja mitä on nytkään oikein palkittua työtä vastaan?

Tässä niin kuin kaikessa ymmärtämisessä vaaditaan, että pääasia eroitetaan pikkuseikoista. Mikä meitä pääasiallisesti painaa, on se, että päivävarkaat ylellisyydessä hävittävät raskaan työmme tulokset ja että ihmisarvoinen tuotanto-voimain kehitys yksityispyyteiden vuoksi törkeästi lyödään laimin. Se seikka on sosialistisessa valtiossa helposti autettu, koska emme siinä työskentele yksityisen vaan oman valtiokoneistomme palveluksessa. Kysymykseen, missä me tuotteistamme ilmoitamme, vastaamme: me myymme ja ostimme keskenämme ja kulutamme itse sekä ymmärrämme mitä ja kuinka paljon naapurikansoilta vaihdamme. Annammeko ja saammeko tuotteiden arvon kullassa tai toisessa tuotteessa, sen voimme huoletta jättää asiantilan ratkaistavaksi. Se kulta, mikä porvarillisessa yhteiskunnassa on olemassa, ei sosialistisessakaan häviä, ja jos sitä puuttuisi, tekisimme me kuten nykyiset hallitsijat, korvaisimme sen paperilla. Kaikkea saa nähdä, mutta ei ole nähty, että joutuu pulaan sellainen yhteiskunta, jolla on voimaa ja varoja työhön, jonka

vaatimukset ovat mitä kohtuullisimmat ja jolla on tuotantovoimaa ennen tuntemattomin määrin.

Sosialistisessa tulevaisuudessa tulevat työläiset valtion virkamiehiksi, ja virkamiehet tulevat siksi, mitä monet heistä nytkin ovat — rehellisiksi työläisiksi. Ainoastaan sen ylipään ja itserakkaan luulon tahdomme heistä poistaa, että kevytmieliset kynäsankarit olisivat kutsutut valtakuntaa hallitsemaan. Siitä pitää kansa itse paremmin huolen. Ja kun se kerran on hallituksen saanut, ei mikään ole esteenä ylen suurien palkkojen alentamiselle ja taas toiselta puolen valtion työmiesten aseman kohottamiselle ihmisarvoiseksi. Mitkä silloin vielä estävät, ovat mitättömyyksiä.

Sellaisia on esim. kysymys: miten tulevaisuudessa määrätään kullekin toimialansa? Kun emme edeltäpäin tiedä, kuinka paljon sosialistinen yhteiskunta kutakin tuotetta kuluttaa, ja kuitenkin olemme samalla velvolliset hankkimaan jokaiselle työmiehelle oikein palkittua työtä ja luonnollisesti hänen oman ammattinsa alalta, niin voihan sattua se, jota tarkoituksenmukaisella taloudenhoidolla juuri tahdotaan estää, että nimittäin jotakin tuotetta tulee liiaksi samalla kun toista puuttuu. No niin, niin kauan kun asia *ei ole täysin* järjestetty — ja se kyllä kestää ikuisesti — voi epäedullisuksiakin sattua. Mutta eikö siinä jo ole kyllin, kun jatkuvasti oleellisimmat ja tuntuvimmat vahingot saadaan poistetuiksi. Eikö nykyään sadottain työläisiä poisteta ammatistaan ja ajeta toiselle työalalle? Eikö teollisuuden edistys, koneiden parannukset y. m. juuri tarkoita työjaon kehittymistä niin pitkälle, kuin jos nykyään aikaisempi työtäidollisuus muutettaisiin yksinkertaisiksi kädenotteiksi. Uuden aikainen teollisuus tarvitsee yhä vähemmän ammattitaitoisia käsityöläisiä, yhä enemmän tulee työ yleiseksi inhimilliseksi

keskiarvoistyöksi, jota jokainen keskinkertainen työläinen erilaisilla työaloilla voi suorittaa. Yhdeltä puolen helpoittaa teollisuuden kehitys sitä, että suutari voi ruveta kankuriksi, ja toiselta puolen pyrkii sosialistinen tuotanto siihen, että tilastollisten tietojen perustuksella voitaisiin kutakin tuotetta juuri sopivin määrä valmistaa. Jos nyt meidän tulevaisuuden valtiossamme sattuisi, että jonkun, joka haluaa maalariksi, pitäisi ruveta käsikärryjä työntämään, ei se olisi mitään sen rinnalla, että nyt valmistuu monituisia kenraaleja, joiden täytyy ruveta lukkareiksi, poliisipalvelijoiksi ja muiksi alemmiksi virkamiehiksi.

Hemmotellut pumaadisankarit saattavat pyörtyä ajatlessaan, että on tulossa aika, jolloin rautainen välttämättömyys pakottaa heidät itsensä tekemään sitä, jonka he tarpeettoman kylmästi nyt laskevat toisten hartioille. Mutta kansalla ei ole mitään syytä pöyhkeitä vähäpätöisyyksiä peljätä.

Varsinaisille työläisille on tosin tämä vakuutus tarpeeton. Tuli tulevaisuudesta millainen tahansa, *huonompi* nykyisyyttä *ei* se voi heille olla. Heillä ei ole mitään menettävänä. Sen sijaan on pikkuporvareille saatava selväksi, että heidän tulee luopua omistamis- ja kokoomishalustansa, koska muuttumaton kansantalouden luonnonlaki on se, että rikkamakauppiaan on muuttuminen suurliikkeen päiväjärjestykseen. Tuskin tarvitsemme sitä heille sanoa, he tuntevat taloudellisen pulansa liiankin hyvin, näkevät selvästi, kuinka he yhä enemmän velkaantuvat, joutuvat ahdinkoon ja viranomaisten kanssa tekemisiin. Joukottain siirtyvät he köyhälistön riveihin. Ja kenellä vielä on oma verstaas ja muutamat tuhat omaisuutta, sen ei kannata siitä ylpeillä. Huomenna tulee vahinko, ylihuomenna kuolemantapaus, ja mitä isä ja

äiti eivät aavistaneetkaan, se tapahtuu lapsille, he menettävät entisen asemansa ja joutuvat palkkatyöläisiksi ilman armoa.

Eivätkä ainoastaan pikkuporvarit, vaan lihavampikin porvaristo kärsii sosiaalista sairautta. Monet heistä saavat tuntea, kuinka liike yhä vain vähenee, kunnes jonakin päivänä pääosakas tulee pyytämään lopputiliä erotakseen liikkeestä. Sattuu vain pikkuseikka ja liike on vararikossa. Eivät ainoastaan pienet kalat joudu hauin saaliiksi, vaan suuret hauitkin suistuvat haikalan leveään kitaan.

Tällaisten olosuhteiden vallitessa täytyy vapisevan porvarinkin olla taipuvainen antamaan tämän maailman mennä ja pyrkiä meidän kanssamme toiseen, jossa tarpeen tullen pidetään hänestä ja hänen lapsistaan ihmisarvoista huolta. Pikkuporvarien tarvitsee vain tuntea taloudellista elämää, jotta he joukoin meidän riveihimme tulevat. Ei sen vuoksi pidä heitä peloittaa ja kuvaella pakkotoimiin perustuvaa tulevaisuutta. Sosialismilla ei ole muuta tarkoitusta kuin tehdä mahdolliseksi maailmanhistorian *luonnollinen* kulku poistaen siltä esteet tieltä. Siinä suhteessa se on yhtä mieltä manchesteriläisen suunnan kanssa, joka myöskin sanoo seuraavansa ikuista luonnonlakia, vaikka se siksi katsoo vapaaseen kilpailuun perustuvan talouden. Eroitus on siinä, että me luemme luontoon myöskin ihmisajatuksen, tarkoituksenmukaisuuden ja harkinnan ja pidämme *luonnollisena* sitä, kun taloudellinen elämä kulkee, ei omia aikojaan niin kuin se tahtoo tai niin kuin voitosta elävä porvari tahtoo, vaan niin että eheinä säilytämme itsemme jo osittain alkavassa taloudellisessa myrskyssä.

Siihen on ainoa keino kaikkein työtä tekevien voimien yhdistyminen. Ne eivät enää tahdo jokainen erikseen vaan yhdyskuntana yhdessä suorittaa työtä. Toveruusmieli on he-

rännyt, se tarvitsee vain laajennusta. Sekä yksityisten, että ammattien ja ammattikuntain tulee tietää, ettei yhteisessä kunnassa voi sopia viisasteleva punnitseminen siitä, mikä on minun ja sinun, että jalomielinen, epäitsekäs voimainsa käyttö koko yhteiskunnan hyväksi hyödyttää *enemmän sinua ja minua* kuin rehellisinkään itaruus.

Tietysti täytyy kaiken maailmassa olla rajoitettua. Koko sivistyneen maailman yhteinen kommunismi on epämääräinen aate, Europan yhdistetyt kansanvaltaiset valtiot eivät ole sen suuntaisia, eikä Saksan valtakuntaan helposti tule siihen tilaan, että se koko alaltaan kaikkine kansankerroksineen muodostaisi määrättynä päivänä yhteisen yhdyskunnan. Tuskin on kirkollista seurakuntaa, joka voisi arvattavana aikana tai edes yleensäkkään toteuttaa sosialismin vaatimukset *johdonmukaisesti pienimpiin seikkoihin asti*. Sen vuoksi saamme tyytyä siihen, että tasaisesti nykyisestä tilasta pyrimme eteenpäin. Annamme olla valtiollisten rajain, niin kuin ne ovat. Saksalaiset, samoin kuin ranskalaiset ja englantilaiset työmiehet voivat ponnistella vapautensa puolesta kansallisella pohjalla, siltä kansainvälistä yhteyttä katkaistamatta. Sosialistinen tulevaisuus seuraa siinä samaa tietä kuin nykyinen tuotanto. Miksipä eivät sosialistit hyväksyisi työnsä maksuksi koko maailman rakastamaa kansainvälistä kultaa, kun vain pidetään huoli siitä, että tämä kultavastike paremmin kuin tähän asti vastaa työtä, että työn korvaus annetaan juuri *sille, joka on sen ansainnut*. Tulee yksinkertaisesti luopua herrasisännistä ja asettaa niiden sijaan yksi valtiolisäntä. Sen toimia valvoo kansa tarkoin, niin että jokainen penni oikein yhteiskunnan yhteishyväksi käytetään. Sosialistinen aate tarkoittaa yhteishyvää, eikä ole häikäilemättömän töykeätä kaiken tasoitusta.

Jos meidän tuleva tuotantomme ei tuottaisi muuta kuin kenkämustetta ja tulitikkuja, voisi jokaiselle työntekijälle jakaa tarkkaan tehtävänsä ja korvauksensa, mutta silloinkin vain sillä edellytyksellä, että jokainen tekee yksinään tuon tuotteen täysin valmiiksi alusta loppuun. Mutta jo kenkämustefehthaassa on edullisin käyttää työn jakoa, ja silloin ei voi valmiilla musterasioilla mitata kunkin osaa työssä, eikä tietää, suorittiko se enemmän, joka teki alustavia töitä, vai se, joka lopullisesti valmisti. Kenkämustetuotteen voi jakaa *heti*, mutta niin ei ole laita maanviljelystuotteen suhteen.

Sosialistit kyllä poistavat paljon nyky maailman joutavuuksia, koruja ja rimpsuja ja käyttävät tuotantoa viisaammin ja yhteisedullisemmin, mutta moninaisuuden rikkautta eivät he tahdo poistaa. On ymmärrettävä, ettemme salli oikkujen määrällä ja siis tyypistämme liialliset koristuskiemurat, mutta luonnonlahjain, mielenlaadun ja maun erilaisuudet tulevat säilymään. Emme tahdo köyhyyttä, luostarimaisuutta, täydellistä sukupuolista kieltäymystä tai muita hullutuksia. Rakkaus on meidän periaattemme, ja tarkoituksenmukainen demokraattinen tuotanto ei tule kenenkään oikeutettuja omituisuuksia loukkaamaan.

Kun meillä on runsaasti välikappaleita siihen, ei oikea velvollisuuksien ja oikeuksien jako tuota mitään ylenmääräistä huolta. Minä ehdotan, että aluksi arvostelemme raha-arvon mukaan, jotta seurataan ja kehitetään sitä oikeata aatetta, joka on nykyisessäkin kaupassamme, sitä aatetta nimittäin, ettei toinen saa toista pettää, vaan tulee hänen antaa arvo arvosta.

Kun 1 kappale liinakangasta maksaa 3 markkaa, merkitsee se tietysti, että 3 markan sisältämä kulta vastaa yhtä suurta määrää keskimääräispäivätyötä kuin 1 kappale liinakangasta, eli siis keskimääräispäivätyö on saman arvoinen

toisella kerralla kuin toisellakin. Jos tässä periaatteessa py-symme, ei sosialistinen tulevaisuus voi tehdä vararikkoa. Yhdyskunta maksaa jäsenilleen keskimääräispäivätyöstä eli normaalityöpäivästä keskimääräispalkan, se on: antaa siitä niin paljon kultaa, kuin yksi päivätyö välittömästi sosialistisen yhteiskunnan tarpeeksi tuottaa, ja tällä kullalla jäsen ostaa yhdyskunnan varastosta kaikkea mahdollista, jota sellainen päivätyö vastaa. Osa jokaisesta päiväpalkasta jää välttämättömästi välittömään yhdyskunnalliseen kulutukseen, niin kuin kasvatukseen, hallitukseen, vakuutuksiin, tuotannon varmistamiseen ja laajentamiseen jäsentensä tietoisesta kommunistisesta harrastuksesta. Tämän suhteen mahdollisesti väitetään, ettei päivätyö ja päivätyö itse teossa koskaan ole sama, vaan että toinen on toista taitavampi tai ahkerampi, että jollakin on helpmpi työ ja että henkinen työ on vaativampaa kuin koneellinen. Tämä on kyllä totta, mutta sitä voidaan tasoittaa, ja suurelle kokonaisuudelle on se vähäpätöisyys.

Arveluttavuutta vielä vähentääkseen mainittakoon, ettei sosialidemokraattisen valtioisännän tarvitse heti yksityisisäntiä poistaa pakkokeinoin, vaan se voi aluksi rajoittua johonkin erityiseen alaan tai laitokseen korkeilla palkoilla ja halvoilla myyntihinnoilla kilpailijansa voittoa vähentämään. Sosialistisen valtiotuotannon täytyy ensi sijassa kääntyä tärkeimpiin, varsinaisimpiin eli niin sanottuihin »käypiin» tavaroihin. Koru- ja ylellisyystavarat saavat huolelta jäädä yksityisten asiaksi, kunnes kommunistinen pääliike on ennättänyt jär-jestyä. Kyökki- ja taloustoimet jär-jestynevät sitten kommu-nistisesti, samalla kun perustetaan valtion majataloja ja ra-vintoloita, jotka halvoilla hinnoillaan ja hyvällä palveluksel-laan vetävät tovereita puoleensa. Mutta mahdollisimman suuren vapaudan tulee säilyä, niin että jokaisella työnteki-

jällä tulee olla vapaus yksilöllisen mielensä mukaan nauttia työnsä korvausta joko yksinäisessä huvilassaan tai toisten kanssa ravintolassa.

Tämän vapauden vuoksi saanen arv. tovereille esittää keskusteltavaksi, eikö ole vihatun mammonan valta täydellisesti kukistettu työläis- eli kansan valtiossa, jolla on sekä tahtoa että keinoja jokaiselle jäsenelleen antaa riittävästä ansiota ja tarpeelliset tulot. Samalla on ajateltava, että uudessa maailmassa ihmisillä on vallan uusi siveellisyys, joka auttaa heitä sadoissa vaikeuksissa, jotka nyt vielä meille vuorina töllistelevät.

Niin kuin vanha Cato aina lopetti puheensa sanoilla: »Karttaago on hävitettävä», niin kertaan minäkin ainaisesti loppuksi: Puoluetoverit, älkää vain sivuasiain vuoksi pää-asiaa unohtako!

Jälkilause.

On usein kuultu väite, että sosialismi, sanokoon se päämääräkseen mitä tahtoo, ei kuitenkaan esitä tapaa, millä se päämääräänsä pyrkii, että se joko ei selitä yksityiskohtaista suunnitelmaansa tai ei edes itsekään tiedä, miten päämääränsä saavuttaisi. Tätä väitettä vastaan jää »Sosialismin tulevaisuus» entiseen vara-asemaansa. Sosialismi ei tahdo tehdä tulevaisuutta, vaan ainoastaan vapauttaa nykyisyyttä niistä esteistä, jotka vastustavat jatkuvaa historiallista edistyskehitystä.

Buckle on »Englannin sivistyshistoriassaan» osoittanut, että paras, mitä valtiollinen lainsäädäntö on tähän asti tehnyt, on siinä, että se on poistanut vanhoja säännöksiä, että

ei niin paljon lain antaminen kuin lakien *poistaminen* on kehityksen olennainen osa. Vaikkakin tämä lausunto lähe-
nee manchesteriläistä suuntaa ja miellyttää niitä, jotka pitä-
vät valtiota yövahtina, jolla ei ole muuta tehtävää kuin omis-
tajaporvarein omaisuuden suojeleminen, on se lausunto kui-
tenkin tavallansa oikeutettu. Jokaisella uudella aikakaudella
on enemmän tekemistä vanhan kelvottoman poistamisessa
kuin uuden luomisessa.

Kehitys ei tapahdu ihmisten miettimisestä, kehitys kuu-
luu maailman luontoon. Jollemme tahdo tehdä huonoja eh-
dotuksia, on meidän otettava lukuun tulevaisuussuunnitelmis-
samme tämä kehitystaipumus.

Sen on sosialismi tehnyt. Se on ajatuskyvyllään seurannut induktiivisesti materialistisen maailmankoneiston ilmeistä viittausta ja johtuu siitä eteen päin. Ei ihmishenki eikä pilvien yläpuolella harhaileva henki ole ihmiskunnan kehityskulkua määrännyt, eikä voikaan mikään ymmärrys tulevaisuutta edeltä nähdä. Ainoastaan siinä määrin kuin nykyisyydessä on raaka-ainetta (materiaa), voimme ja tulee meidän arvostella mitä kulloinkin tapahtuu.

Ja raaka-ainetta on ääretön rikkaus. Sen tuotteet ovat jo niin runsaat, että sivistysmaiden työläiset, joiden täytyy työstään elää, eivät tahdo enää saada työtä eikä siis leipääkään. Vielä runsaammat kuin nykyiset tuotteet ovat jättiläis-
mäiset tuotantovoimat, kun vaan olevat esteet ovat niiden tieltä raivatut.

Ensimmäinen este on yksityistuotanto, joka käyttää tuotantovoimia ainoastaan yksityisomistajansa eduksi. Tämä este on poistettava, mutta se ei ole poistettavissa ennen kuin poistetaan se valtiollinen valta, joka niitä tukee. Kun tämä vastustaja on voitettu, on sosialismin seuraava taloudellinen teh-

tävä varsin helppo, kunhan emme itse turhilla kiistoilla sitä vaikeuta. Monet tahtovat laskea väkiluvun ja arvioida tuotannon, joka sen toimeentuloksi tarvitaan. Tehtävä on vaikeata, niin kauan kuin ei se suunnitelman teoilla onnistu. Mutta se onkin historiallisesti ja vähitellen ratkaistava, ei yksityisen toimesta vaan koko kansan. Edelleen löytävät ahdastajuiset vaikeuksia, joita ei ole ollenkaan. He ajattelevat, että kaiken aina täytyy käydä *säännöllisesti*, eivätkä voi nähdä niin kauas, että käsittäisivät, kuinka me vasta epäjärjestyksen kautta voimme järjestykseen päästä. Ovathan nykyiset olot niin takaperoisia ja edistys niin hankalata, että kömpelömpikin kääntyminen ja raa'in ja johdottominkin kansanvalta on kultaa bismarckilaisen kiihkön ja hullun, turmiota tuottavan n. s. sivistysmaiden omistajaporvarien talouden suhteen.

Jolle nykyisyyden nurinkurisuus on täydellisesti selvennyt, se ei sosialistisesta tulevaisuudesta voi olla huolissaan, ja hän pitää yksityiskohtaiset suunnitelmat tarpeettomina. Joka on silmäillyt nykyistä kansantaloutta, hänellä ei ole aihetta otaksua sosialistista kansantaloutta niin luonnottomaksi, että siitä ensin tarvitsisi pikkuseikkoja myöten suunnituksia tehdä. Kansantalouden tulee vain vaihtaa omistajaa, monopoolin (yksinoikeuden) omistajain, joita myös nimitetään kapitalisteiksi, sijaan tulee kansanyhdyskunta, ja vallitsee aluksi jotenkin mielivaltaisesti. Ei aina tarkoin punnita, mitä tehdään ja miten tehdään. Se on oma herransa, ja jos jotakin takaperoisestikin tehtäisi, on se aina hyvin paljon oikeampaa kuin mitä tähän asti on ollut.

Olkaamme rohkeita ja älkäämme pelätkö sen viheliäisen rääsyn menettämistä, jonka me omistamme. Tietysti on vuosisatojen sivistys koonnut aarteita, jotka meidän tulee säilyttää. Se on itsestään kaikille selvä, ettei sitä tarvitse sanoa.

Kulttuurin olento sellaisenaan säilyy, mutta sen nykyinen muoto tarvitsee perinpohjaista uudistusta. Ja ratkaisemiseen, mikä on kulttuurin olentoa, mikä sen muotoa, ei tarvita »suurmiehiä», sen seikan ratkaisee kansa. Eivät sosialistit, mutta asiain oma kehitys, ole sinä, joka vaatii kansan valtaa ja pakottaa sen saamaan, maksoi mitä maksoi.

»Vallankumousta ei *tehdä*.» Joka tätä lausetta ei vain suullaan matki, vaan myöskin sen ymmärtää, hän tietää, että sosialidemokratian tulevaisuutta ei tehdä, vaan se tekee itse itsensä. Kumminkin on ihmisajatus siinä mukana vaikuttamassa, myöskin sinun ja minun ajatuksemme. Mutta ihmisajatus on vain myötävaikuttajana, ei järjen kannalta, vaan kokemuksesta. Ajatus ilman nöyryyttä, pöyhkeilevä järki on hölmö. Käsittely ihmisajatuksen olennosta koskee hyvin läheltä demokratiaa, nimittäin sosialidemokratiaa.

J. D.

Hinta 25 p:ää